

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3039/2015. (II. 20.) AB VÉGZÉSE**alkotmányjogi panasz visszautasításáról**

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Budai Központi Kerületi Bíróság 2.B.XII.1101/2010/18. számú és a Fővárosi Törvényszék 20.Bf.XII.7.466/2012/2. számú ítéletei, valamint a Kúria Bfv.I.82/2014/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó képviselőjében eljáró ügyvéd az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozót – mint I. rendű vádlottat – a Budai Központi Kerületi Bíróság 2.B.XII.1101/2010/18. számú ítéletében egy rendbelei garázdaság büntettségében, két rendbeli súlyos testi sértés büntettségében és egy rendbeli lopás vétségében mondta ki bűnösnek.
- [3] Az indítványozó fellebbezése folytán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 20.Bf.XII.7.466/2012/2. számú ítéletével az elsőfokú döntést az indítványozó vonatkozásában akként változtatta meg, hogy a terhére rótt lopás vétségét tulajdon elleni szabálysértésnek minősítette és az emiatti eljárást megszüntette, kiszabott büntetését pedig enyhítette; ugyanakkor az elsőfokú ítélet további rendelkezéseit helybenhagyta. A másodfokú bíróság indokolása szerint az elsőfokú bíróság – szemben az indítványozó fellebbezésében foglaltakkal – eljárási szabálysértés nélkül folytatta le a tárgyalást és a tényállást az általa feltárt és értékelése körébe vont bizonyítékok alapján, azok okszerű mérlegelésével, megalapozottan állapította meg. Indokolási kötelezettségének is maradéktalanul eleget tett, amikor kifejtette, hogy mely bizonyítékokra alapozva állapította meg a tényállást. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelése során logikai hibát nem vétett, mérlegelési tevékenysége meggyőző volt, ezért az indítványozónak az elsőfokú bíróság mérlegelési

tevékenységét és a bizonyítékok mérlegelésével megállapított tényállást támadó, és egyben felmentést célzó fellebbezése a bizonyítékok felülmérlegelésének törvényi tilalma folytán eredményre nem vezethetett.

- [4] Az indítványozó felülvizsgálati indítványa alapján eljárta Kúria az elsőfokú és másodfokú ítéleteket hatályában fenntartotta. A Kúria indokolásában megalapozatlannak találta az indítványozó felülvizsgálati indítványa indokolási kötelezettség hiányára történő hivatkozását, mert az említett kötelezettség megsértése felülvizsgálati eljárásra nem ad okot abban az esetben, ha az ügydöntő határozatokból kitűnik az eljárta bíróságoknak a tényállás megállapításával összefüggő tényfeltáró és értékelő tevékenysége, továbbá az, hogy az érdemi döntésben kifejeződő jogi álláspontját mire alapozta. A Kúria végzésében leszögezte, hogy az elsőfokú bíróság e köteletségének maradéktalanul eleget tett. A bizonyítékok értékelése körében levont következtetések helyessége, az értékelés eredménye kívül esik a feltétlen eljárási szabálysértések körén, az tartalmilag az ügydöntő határozat megalapozottságának felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett támadása.
- [5] A végzés indokolásában azt is hangsúlyozta a Kúria, hogy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 423. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, így az a felülvizsgálatra irányuló indítványban nem támadható. Az indítványozó pedig éppen e tilalom figyelmen kívül hagyásával, a történeti tényállásban nem szereplő tények értelmezésével kívánta saját maga vonatkozásában a jogos védelmi helyzet – mint büntethetőséget kizáró ok – megállapíthatóságát megalapozni.
- [6] 2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz és panaszában, valamint annak kiegészítésében arra az álláspontra helyezkedett, hogy az említett ítéletek és végzés sértik az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, a (3) bekezdésében foglalt védelemhez való jogot és a (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogot, illetve a XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes hatósági eljáráshoz való jogának, valamint az I. cikk, az R) cikk és a Q) cikk megsértését is állította. Utóbbi rendelkezéssel kapcsolatban felhívta a Nemzetközi Büntetőbíróság Statútumának 66. és 67. cikkeit, amelyek szerint a bíróságnak a vádlott bűnösségéről minden ésszerű kétséget kizáróan meg kell győződnie, valamint a vádlottnak joga van ahhoz, hogy ügyét tisztességesen, pártatlanul, nyilvánosan és a fegyveregyenlőség elvét érvényesítő módon tárgyalják.

- [7] Az indítványozó álláspontja szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, a védelemhez való jogát, illetve a jogorvoslathoz való jogát az eljáró bíróságok az alábbiak szerint sértették meg.
- [8] Az elsőfokú bíróság hiányosan teljesítette ügyfelderítési kötelességét, elmulasztotta értékelni a védelem minden releváns bizonyítékát és indokolási kötelezettségét sem teljesítette, így „az anyagi igazságot sértő ítélet született.”
- [9] A másodfokú bíróság „a másodfokú határozatokban típusosan használt sommás érveléssel” tévesen minősítette az elsőfokú eljárást szabályosnak, a bíróság által megállapított történeti tényállást helytállónak.
- [10] Az indítványozó panaszában a fentiek alátámasztására részletesen kifejti, hogy a bírósági eljárásban pontosan mely bizonyítékot – álláspontja szerint – hogyan hagytak figyelmen kívül, illetve értékelték helytelenül az eljáró bíróságok.
- [11] Az indítványozó érvelése szerint a Kúria végzésében tévedett, amikor a bíróságok eljárásában felülvizsgálatot engedő – különösen az indokolási kötelezettség hiányos teljesítésében tetet öltő – eljárási szabálysértést nem észlelt. Álláspontja szerint az indítványozó felülvizsgálati indítványát emellett a Kúria tévesen minősítette a törvényben kizárt, tényállás elleni támadásnak, mert abban eljárási jogszabálysértések kerültek kifejtésre, amit a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontja lehetővé tesz. Ezzel összefüggésben utalt arra is, hogy nézete szerint a Be. 375. § (1) bekezdésében felsorolt esetkör – különösen a bizonyítás garanciális szabályainak megsértése, illetve az eljárásban résztvevő személyek eljárási jogai gyakorlásának megakadályozása, valamint korlátozása – is olyan abszolút hatályon kívül helyezési oknak tekintendő, amelyre alapítható felülvizsgálati indítvány.
- [12] Összeegyeztethetetlennek találta a tisztességes eljáráshoz való joggal továbbá a Kúria azon eljárását, hogy felülvizsgálati indítványát tanácsülésem bírálta el.
- [13] Mindezekre figyelemmel az indítványozó kérte a Budai Központi Kerületi Bíróság 2.B.XII.1101/2010/18. számú és a Fővárosi Törvényszék 20.Bf.XII.7.466/2012/2. számú ítéleteinek, valamint a Kúria Bfv.I.82/2014/6. számú végzésének a megsemmisítését.
- [14] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [15] 3.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételei közül megfelel az Abtv. 30. § (1) bekezdésében

- foglalt azon követelménynek, hogy azt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított 60 napon belül kell benyújtani.
- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdésének sérelmét állító részében – az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)–f)* pontjaiban támasztott feltételeknek az alábbiak szerint felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezését. Ezenkívül megjelöli a sérelmezett bírói döntést és kifejezetten kéri annak megsemmisítését, valamint indokolást is tartalmaz.
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz abban a részében, amelyben az Alaptörvény I. cikkének és az R) cikkének sérelmét állítja, nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontjának, mivel az említett rendelkezések nem minősülnek Alaptörvényben biztosított jogoknak, hiszen azok címzettje nem az indítványozó, így nem biztosítanak számára jogot, ezért alkotmányjogi panaszt sem lehet közvetlenül ezekre az előírásokra alapítani {3267/2014. (XI. 4.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [18] 3.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29–31. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket az alkotmányjogi panasz kimeríti-e.
- [19] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügy terheltje. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [20] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megállapította, hogy az indítványozó által megjelölt Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése nem a bírósági eljárásokra, hanem a közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozik, így hiányzik a felhívott alaptörvényi rendelkezés és a támadott bírósági ítélet közötti összefüggés. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az említett összefüggés hiánya tartalmi akadályát képezi az indítvány befogadásának {3130/2013. (VI. 24.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy a panasz – az Alaptörvény Q) cikkének sérelmét állító részében – nem jogosulttól származik, mivel az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f)* pontja szerinti nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatára irányuló eljárást csak az Abtv. 32. § (2) bekezdésében rögzített indítványozók kezdeményezhetik, az indítványozó azonban nem tartozik ebbe a körbe {3093/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]}.

- [22] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeiként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [23] Az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta, hogy az indítványozó panasa – értelemszerűen az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdéseinek sérelmét állító részében – megjelölt-e olyan alaptörvény-ellenességet, amely a bírói döntést érdemben befolyásolta. Az indítványozó a panaszban a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjának Kúria általi, konkrét ügyben történt értelmezését véli Alaptörvénybe ütközőnek. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria – állandó ítélezési gyakorlattal összhangban álló – jogszabály-értelmezése nem ébreszt alaptörvény-ellenességi kételyt a kifogásolt bírói döntéssel szemben {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}.
- [24] Az indítványozó alkotmányjogi panasa – a fentiekén kívül – lényegében arra irányul, hogy az Alkotmánybíróság az eljárás során beszerzett bizonyítékokat a bíróságoktól eltérő módon értékelje. Az Alkotmánybíróságnak ugyanakkor az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírói döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető tehát a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálata eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírálatára sem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság a panasz befogadhatósági vizsgálata alapján azt is megállapította, hogy az indítványozó a panaszban nem vet fel semmilyen alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [26] A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panasa – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdéseinek sérelmét állító részében – sem Budai Központi Kerületi Bíróság 2.B.XII.1101/2010/18. számú és a Fővárosi Törvényszék 20.Bf.XII.7.466/2012/2. számú ítéleteiben, sem a Kúria Bfv.I.82/2014/6. számú végzésében foglaltakkal kapcsolatosan sem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.

[27] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiekben foglaltak szerint, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2015. február 10.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Stumpf István
tanácsvezető alkotmánybíró helyett

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [28] Jelen alkotmányjogi panasz tárgyában hozott végzéssel egyetértek, szeretném azonban felhívni a figyelmet egy – véleményem szerint – fontos körülményre.
- [29] A tárgyalat ügyben a visszautasítás fő oka, hogy az Abtv. 29. § alapján – a befogadhatóság feltételeként megjelölt – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető jelentőségű kérdés nem merült föl. Ennek keretében a végzés kifejti, hogy az Alkotmánybíróság nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírói döntések általános felülvizsgálati eszközeinek, mert az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi, ebből következően sem a bírói döntés irányának, sem pedig a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel.
- [30] A határozat két korábbi visszautasító végzésre hivatkozik {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3], 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}, amelyek ugyanezeket az indokokat tartalmazzák a polgári eljárásra tartozó ügyek vonatkozásában.
- [31] Az Alkotmánybíróság ezen túlmenően több más – főleg – polgári jogi ügyben kimondta, hogy az alkotmányjogi panaszok elbírálása során nem kíván „negyedfokú bírósággá” válni. Csak néhány szemelvényre utalnék ezzel összefüggésben: „A bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz így

nem tekinthető hagyományos értelemben vett jogorvoslatnak, ugyanis az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is kizárólag az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazza {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.

„[...] ellenkező esetben ugyanis a rendes bírósági eljárásokban részt vevő valamennyi fél – akivel szemben a bíróság valamit nem (vagy nem a kérelme szerint) teljesített – a bírósági határozat alkotmányossági szempontból történő felülvizsgálatnak álcázott, valójában azonban a rendes bírósági határozatot felülbírálni kívánó indítvánnyal fordulhatna az Alkotmánybírósághoz. Ezzel viszont az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]} „Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}

- [32] Tapasztalatom szerint a legtöbb indítványozó a számára nem megfelelő, de jogorvoslattal tovább már nem támadható bírói döntést tisztességtelennek tartja, és önként adódik, hogy ezen az alapon fordul az Alkotmánybírósághoz. Ennek következtében jelentős számú kérelem érkezik, amelyek ettől a felülvizsgálati lehetőségtől jóval többet vagy mást várnak, mint amilyen célból létrehozták. Ez pedig rontja az alkotmányjogi panasz mint jogorvoslat hatékonyságába vetett bizalmat.
- [33] Azért javasoltam, hogy jelen ügyet a teljes ülés vitassa meg, mert a fenti visszautasítási indok – a XXVIII. cikkre hivatkozó panaszok kapcsán – a polgári ügyekben hozott döntésekkel összefüggésben került rögzítésre. Tekintettel arra, hogy büntető ügyekben a tisztességes eljárás elve a polgári eljáráshoz képest eltérő – vagy ha úgy tetszik, szigorúbb – követelményeket is támaszt, így álláspontom szerint megért volna egy vitát azoknak a szempontoknak az összegzése, amelyek pontosabb iránymutatást adnának az alkotmányjogi panaszt benyújtó, a büntető ítéleteket támadó kérelmezők számára az ilyen módon elérhető felülvizsgálat lehetőségének, terjedelmének pontosabb megértéséhez.

Budapest, 2015. február 10.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1207/2014.

